

L'HORT ECOLÒGIC A L'ESCOLA

*Gaspar Caballero de Segovia Sánchez
Tomàs Martínez Miró*

La meua experiència en el camp de l'ensenyament és singular tan pel que fa a la temàtica, com a l'alumnat i a la meua pròpia formació.

Fa anys que, després de fer feina en camps molt diversos: música, perruqueria, comerç..., em vaig sentir atret per la vida

en harmonia amb la natura, pel treball de la terra, i ho vaig fer de forma respectuosa per tal d'obtenir-ne uns fruits que em permetessin, alhora, millorar la meua salut.

Aquesta determinació em va dur a la recerca d'informació i a la pròpia experimentació fins a aconseguir un mètode personal basat en tècniques tradicionals i amb la incorporació d'aquelles innovacions que m'ajudassin a fer-ho senzill i eliminar despeses energètiques i econòmiques.

Vaig sentir, després, la necessitat de compartir la meua descoberta: vaig trobar enhorabones i retrets i vaig veure com alguns amics incorporaven el meu sistema i l'adaptaven a les seves necessitats.

Ara bé, quan, per primera vegada, vaig participar en la posada en marxa d'un hort escolar i vaig percebre la sensibilitat dels infants i l'interès dels ensenyants cap al tema em vaig entusiasmar més encara amb la idea.

Després d'algunes experiències d'aquest tipus, vaig tenir l'oportunitat de treballar amb uns companys molt especials: un grup de disminuïts psíquics del Centre d'Educació Especial Joan XXIII

d'Inca (Mallorca). No em demanau quins objectius s'assoliren ni quins continguts procedimentals o actitudinals treballarem, us contaré com s'entusiasraven amb cada petit descobriment, amb quina atenció observaven, com ho ensumaven i ho tocaven tot, com jugaven amb els animals i amb quina il·lusió mostraven els fruits obtinguts.

En aquest moment compagin aquesta feina tan atractiva amb la difusió del mètode, en particular, i de l'agricultura ecològica en general.

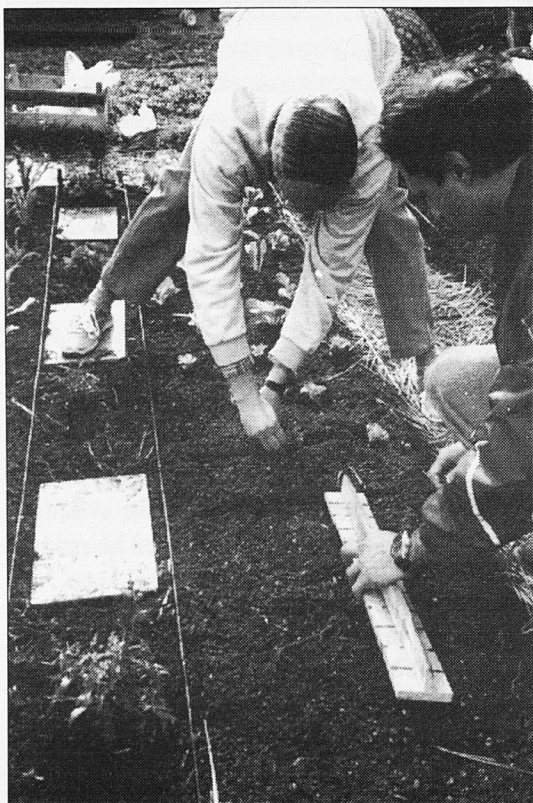

La terra és un lloc on podem viure una harmonia basada en el respecte mutu i que ella agraeix amb fruits sans i bons la nostra cura i estima.

Crec que en les circumstàncies actuals, quan han crescut en desmesura els atemptats contra la natura i alhora la consciència ecològica que ha de permetre aturar-los, és un imperatiu pels ensenyants educar en l'estima i el respecte al medi ambient i una forma ben adient d'aconseguir-ho és l'experimentació directa en horts escolars, en granges escola... i totes aquelles iniciatives que pretenen fer conscients als nins i les nines que la terra és un lloc on podem viure una harmonia basada en el respecte mutu i que ella agraeix amb fruits sans i bons la nostra cura i estima.

Només un consell si és que em permeteu que algú, amb paraules planeres, us expliqui el valor de l'entusiasme: si preteneu posar en marxa alguna experiència d'aquest tipus i és únicament l'ànim d'innovació o el requeriments de la planificació teòrica els que us mouen a fer-ho, no ho faceu; parlau amb la gent que ho està experimentant, montau el vostre propi hort i colliu-ne els fruits, llavors quan tengueu encomanada la dèria (cosa no gens difícil), provau-ho amb els alumnes i segur que us anirà bé.

Preparació de les paretes en crestell

L'HORT ECOLÒGIC ESCOLAR. UN ESPAI OBERT A LA NATURA.

A mi si que se m'encomanà aviat la dèria den Gaspar!

El vaig conèixer a l'Escola d'Estiu de Mallorca, a Santa Maria, l'any olímpic, el 1992. Vaig assistir com a alumne a un curs d'hort ecològic i vaig quedar sorprès i enganxat.

El mètode era senzill, adaptat a les meves necessitats personals i els resultats eren excepcionals. Les seves intencions sintonitzaven plenament amb les meves idees. El valor didàctic de les "Parades en Crestall" era indiscutible.

La primera passa a donar era la de posar-ho en pràctica, conèixer a fons el mètode, descobrir els avantatges i els inconvenients, si els tenia, formar-me teòricament i pràctica en agricultura ecològica i posar, després, a l'abast dels mestres i dels alumnes tot el que hauria après en conjunció amb el treball i el saber den Gaspar.

Aquesta tasca conjunta es va iniciar l'any 1993 i des de llavors ençà hem treballat per a la difusió del l'agricultura ecològica dins l'àmbit educatiu i hem col·laborat en el muntatge d'horts escolars, l'edició de material específic i la formació del professorat.

L'hort ecològic escolar ha esdevingut un recurs com a nucli temàtic interdisciplinari (ciències socials, tecnologia, matemàtiques, ciències de la natura, llengua) i ha contribuït a assolir objectius dels diversos temes transversals com a Educació per al consum, Educació per a la salut, Educació ambiental, Educació cívica i Educació afectiva.

L'hort ecològic escolar ha esdevingut un recurs com a nucli temàtic interdisciplinari i ha contribuït a assolir objectius dels diversos temes transversals

---

Els centres que han experimentat o estan experimentant aquest programa són:

C.P. Rafal Vell (Palma).
C.P. Mestre Guillem Galmés (Sant Llorenç)
C.P. Pare Pou (Algaida)
C.P. Sant Miquel (Son Carrió)
C.P. Antònia Alzina (Lloret)
C.P. Joan Mas i Verd (Montuiri)
C.P. Punta de n'Amer (Sa Coma)
Col·legi Es Liceu (Pont d'Inca)
Centre d'Educació Especial Joan XXIII (Inca)

El mètode emprat per el muntatge de l'hort ecològic escolar és el de "Parades en Crestall", adaptat a les condicions físiques i a l'edat dels escolars, un mètode que consisteix, bàsicament en:

- preparar la terra una sola vegada i no trepitjar-la mai més, comptant amb l'ajut d'unes bigades per posar-hi els peus.
- semmar flors i plantes aromàtiques entre les bigades per afavorir la presència de tot tipus d'insectes.
- semmar en portell i a unes distàncies determinades per aprofitar al màxim l'espai i crear un microclima favorable.
- emprar compost com a únic aliment per a les plantes que afavoreix, amb la humitat constant, la presència dels cucs de terra.
- regar de manera uniforme a través del reg exsudant, aconseguint un estalvi d'aigua.
- no utilitzar cap producte químic com a abonament o com a pesticida, ni tan sols els autoritzats en agricultura ecològica.

Les edats dels alumnes, les seves característiques i interessos, així com la intenció educativa dels ensenyants, determinaran les tipologies d'activitats i d'acord amb els objectius a assolir i les destresses que es vulguin treballar.

Posar en marxa un hort ecològic escolar requereix un mínim d'espai (dotze metres quadrats possibiliten l'inici de l'experiència), un mínim de temps (una hora setmanal assegura el manteniment), un mínim de despeses (cordell, estaques, tub exsudant) i ofereix un màxim de possibilitats pedagògiques i lúdiques.

En tots els casos, l'hort ecològic escolar esdevé un espai sense barreres, un espai educatiu insubstituïble, si el que es pretén és apropar l'alumne a la natura i a l'aprofitament de la terra, activitat no sempre factible dins l'ambient urbà i sovint, per massa propera, poc valorada a les zones rurals. Un espai obert a la natura.

Els mestres que ho heu experimentat sou els qui teniu la paraula. □

I per mostra unes faves, unes cols ...